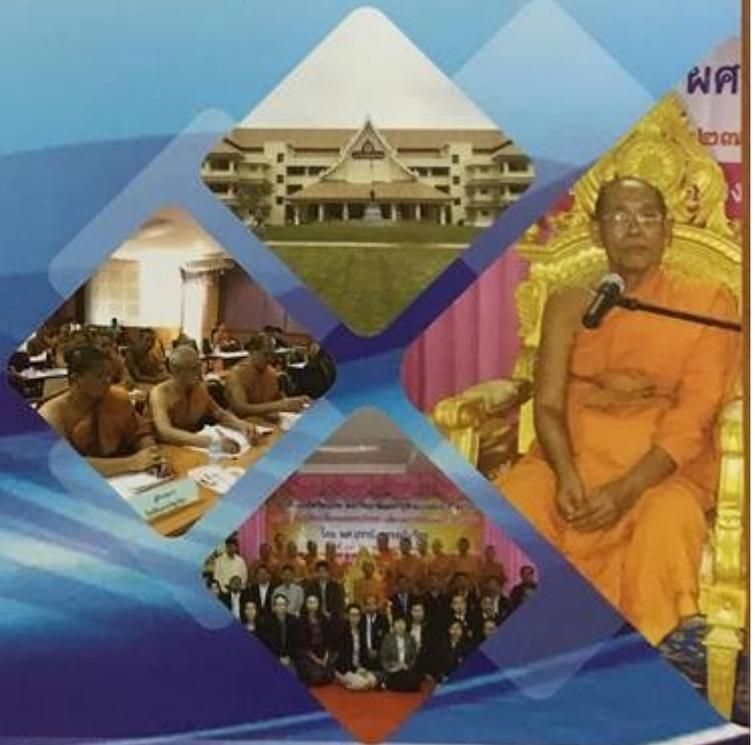

เอกสารการประชุม

วิชาการระดับนานาชาติครั้งที่
ระดับชาติครั้งที่ 1 วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

9

วัฒนธรรมเชิงพุทธกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

วันที่ 2 - 3 เมษายน 2561
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หลักการและเหตุผล	ค
กำหนดการ	ง
บทความระดับนานาชาติ	
Compassion to each other leads to permanently peacefulness Thongchai Suksaeng	๒
Buddhist; The Way of Life (Culture and Practice) PhramahaThongchai Thammathawee, Ph.D.	๓
Crime as Depicted in the Pali Patimokkha Phramaha Thanarat Rattamedho (Sa-Ard-lam), Dr.	๔
Buddhist Culture and sustainable growth in Thailand Prof. Dr. Bela Bhattachaya,	๕
The Conservation of Buddhist Ancient Documents : A New Challenge To be Undertaken by MCU and Its Networks Dr. Songvit Kaeosri ,Phra Depsuvarnamedhi (Suchart Kittipaño), Dr. Dr. Nuarhnwan Punwasuponchat	๖
The communication patterns of Thai shopkeepers and foreign tourists Wipaporn Surintham, Chalernpol Na Chiangmai	๗
New Tourism Paradigm for Sustainability of Borobudur Temple Budi Hermawan,Ubud Salim,Fatchur Rohman,Mintartih Rahayu	๘
Vihara Information System Using Cloud Computing Case Study: Branch Management Magabuddhi, Tangerang City Riki,Aditiya Hermawan ,Budi Hermawan	๙

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
หลักการและเหตุผล	ค
กำหนดการ	ง
บทความระดับนานาชาติ	
Compassion to each other leads to permanently peacefulness Thongchai Suksaeng	๒
Buddhist; The Way of Life (Culture and Practice) PhramahaThongchai Thammathawee, Ph.D.	๓
Crime as Depicted in the Pali Patimokkha Phramaha Thanarat Ratthamedho (Sa-Ard-lam), Dr.	๔
Buddhist Culture and sustainable growth in Thailand Prof. Dr. Bela Bhattachaya,	๕
The Conservation of Buddhist Ancient Documents : A New Challenge To be Undertaken by MCU and Its Networks Dr. Songvit Kaeosri,Phra Depsuvarnamedhi (Suchart Kittipaño), Dr. Dr. Nuarhnwan Punwasuponchat	๖
The communication patterns of Thai shopkeepers and foreign tourists Wipaporn Surintham, Chalernpol Na Chiangmai	๗
New Tourism Paradigm for Sustainability of Borobudur Temple Budi Hermawan,Ubud Salim,Fatchur Rohman,Mintartih Rahayu	๘
Vihara Information System Using Cloud Computing Case Study: Branch Management Magabuddhi, Tangerang City Riki,Aditiya Hermawan ,Budi Hermawan	๙

ศึกษาพฤติกรรมผู้นำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนบ้านกวม อำเภอเมืองสุรินทร์

จังหวัดสุรินทร์

พระมหาคณิศฐพล สุนทรวิสัย (ขบวนงาม), พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ ผศ.ดร.
ผศ.ดร.ทวีศักดิ์ ทองทิพย์, นายธีรทิพย์ พวงจันทร์

การประยุกต์หลักอิทธิบาท ๔ ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร เทศบาลตำบล

อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร

นายสมัย พ่อไชยราช, ดร.ไพรัช พันชมภู

รูปแบบการบริหารจัดการโครงการศูนย์พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดศรีสะเกษ

พระครูสุตภทราภรณ์, ดร.

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนในตำบลอิสาน อำเภอเมือง
จังหวัดบุรีรัมย์

พระศุภชัย พลญาโว (เลิศอนลาก), ดร.ไพรัช พันชมภู

การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร ๔ ในการบริหารจัดการเทศบาลตำบล อำเภอเมืองจันทร์
จังหวัดศรีสะเกษ

พระสามารถ อธิจิตโต (ศรีธนต์)

พระธาตุเรืองรอง : ประติมากรรมปูนปั้นสอนธรรม

พระพรสวรรค์ ชูติญาโณ, ดร.

การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยุคปฏิรูปกิจการพระพุทธศาสนา

พระครูปริยัติวิราภรณ์

การศึกษาวិเคราะห์แนวทางวิปัสสนากาวนาในสติปัญญาฐาน ๔ ของสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าโยธา
ประสิทธิ์ (ธ) ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

พระอธิการประเสริฐ ปุณญกาโม (ภรรยาทอง), พระมหาสมพาน ชาคโร,
ดร., พระศรีวิสุทธิคุณ, ผศ.ดร.

บทบาทของราชวงศ์อลองพญากับความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในยุคล่าอาณานิคม
: เน้นพระเจ้านันทบุเรงกับพระเจ้าสีป่อ

พระอภิสิทธิ์ อภิสิทธิ์โก (อ่อนคำ), พระมหาธนรัฐ ฐฐฐเมโธ, (สะอาดเอี่ยม) ดร.

เขมตพุทธนวัตกรรม : ทิศทางนวัตกรรมการพัฒนาพุทธศาสนา

พระสันต์ศักดิ์ คมกักรปญโญ (สินสมบัติ)

หลักการบริหารธรรมกับการส่งเสริมประชาธิปไตยแบบยั่งยืน

การประชุมวิชาการระดับนานาชาติครั้งที่ ๔ และระดับชาติครั้งที่ ๑ "วัฒนธรรมเชิงพุทธกับการพัฒนาที่ยั่งยืน" ณ วิทยาลัยสงฆ์ศรีสะเกษ

เรื่อง	หน้า
สถาบันพระมหากษัตริย์กับความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในสหภาพเมียนมาร์ พระสมเกียรติ คเวสโก(มโนบาล), พระมหาธนรัฐ ฐฎฐเมโธ (สะอาดเอี่ยม), ดร. ธีรทิพย์ พวงจันทร์, พระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทธจิตโต (ผลเจริญ)	๑๒๑
บทบาทพระสงฆ์กับการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น วัดพระธาตุเรืองรอง อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ พระพงศ์พิสิฐ สุระ, พระกัญจน์ แสงรุ่ง, พระมหาขุนทอง แก้วสมุทร	๑๒๓
ชนบทอีสานกับความพอเพียงที่หายไป พระมหาดิรัตน์ อุทัยปุตโต, พระแพนชน อนุตโร	๑๒๕
ความสัมพันธ์ของหลักธรรมกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พระครูไพโรจน์วัฒนาทร, พระพรสวรรค์ ฐิติญาโณ, ดร.	๑๒๗
การศึกษาพระปริยัติธรรมของคณะสงฆ์ พระครูโกศลศาสนวงศ์, นายธยาอุส ขอเจริญ	๑๒๘
กระบวนการในการฝึกอบรมในยุคศตวรรษที่ ๒๑ วีร์สุดา พันธุ์โสภณ	๑๒๙
สมุนไพรรักษาโรค : การดูแลสุขภาพเบื้องต้นในพระไตรปิฎก พระกัญจน์ กนตธมโม, พระมหาธงชัย ฐิตโสภโณ	๑๓๐
นิเวศวิทยาทางวัฒนธรรมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน พระปลัดมัญ ฐานจาโร, เขมจิรา พิทักษราษฎร์, ประสาน เจริญศรี	๑๓๑
โจลมะลึบ: ประเพณีเตรียมตัวก่อนออกเรือนของหญิงสาวชาวกัมพูชา จากอดีตถึงปัจจุบัน Ven. Sam Ath Suon, พระอธิการคำมวง ขนดีโก, พระมหาธนรัฐ ฐฎฐเมโธ, ดร.	๑๓๓
เจดีย์ขเวดากอง : สัญลักษณ์แห่งวิมุตติผ่านศาสนสถาน พระประจวบ ปริบุญโญ, พระมหาธนรัฐ ฐฎฐเมโธ ดร. พระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทธจิตโต, พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตโต	๑๓๕
พนมกุเลน : ศูนย์กลางแห่งไสยศาสตร์ศรัทธาระหว่างพุทธกับพราหมณ์ พระสีหา อินทบุญโญ, พระบรรพต กิตติโก, พระมหาธนรัฐ ฐฎฐเมโธ, ดร.	๑๓๗
หลวงพ่อนาน (พระครูพิพิธประชานาถ) พระผู้เป็นที่พึ่งของปวงประชา พระครูสมุทรศีลวัฒน์(บุญปลอด), พระมหาธนรัฐ ฐฎฐเมโธ(สะอาดเอี่ยม)ดร. พระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทธจิตโต(ผลเจริญ), ธีรทิพย์ พวงจันทร์	๑๓๙

Crime as Depicted in the Pali Patimokkha

Phramaha Thanarat Rattamedho(Sa-Ard-hamida)

Abstract

The main purpose of this academic article is to present the concept, causation, and classification of crimes as reflected in the early Buddhist texts as mentioned in Pali Tipitaka with special reference to the Patimokkha. We can define the term 'Crime' in Pali, such as 'Aparadha' which means crime, fault, offense, and guilt, Kibbisa, which means wrongdoing, demerit and fault, Accaya means, which fault, lapse and Vajja means fault.' According to Buddhism, deeds are of the three types, viz. activities through Kayakamma (body), Vacakamma (speech), and Manokamma (thought). Of these three types, the most important is the mental activities. Buddhism considers the mind to be the forerunner of everything. The definition of Kamma in early Buddhist texts also proves this point. The results of classification of crimes found in Mulapannatti (Original enactment) are reflected in Bhikkhu and Bhikkhunn Patimokkha. In Bhikkhu Patimokkha, the rules applied are:- 10 rules are killing offences, 28 rules are sexual offences; 34 rules are crimes against property; 14 rules are crimes committed against the Sangha; 4 rules are crimes committed against community law; and 7 rules are crimes committed against religion; and 123 rules are miscellaneous crimes respectively. In Bhikkhuni Patimokkha, the rules applied are:- 12 rules are killing offences, 29 rules are sexual offences; 59 rules are crimes against property; 21 rules are crimes against the Sangha; 31 rules are crimes against community law; 15 rules are crimes against religion; and 137 rules are miscellaneous crimes respectively.

Keywords: Crime, Buddhism, Pali, Patimokkha.

การศึกษาหลักสัปปายะที่เกื้อกูลต่อการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในเขตจังหวัดสุรินทร์ A Study of Suitable Principles for Dharma Practice of Dharma Practice Retreat in Surin Province

พระพรชาติ พุทธสโร/ภาคพรม
พระมหาสมพาน ชาคโร, ดร., พระอธิการเวียง กิตติวัฒน์, ดร.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์คือ ๑) เพื่อศึกษาความเป็นมาของหลักสัปปายะในคัมภีร์พระพุทธศาสนา
๒) เพื่อศึกษาประวัติและสภาพปัจจุบันของสำนักปฏิบัติธรรมในเขตจังหวัดสุรินทร์ ๓) เพื่อ
ศึกษาหลักสัปปายะที่เกื้อกูลต่อการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในเขตจังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า สัปปา
ยะในคัมภีร์พระพุทธศาสนา ศาสนาเถรวาท หมายถึง สิ่งที่สบาย สภาพที่เอื้อ สิ่งที่เกื้อกูล สิ่งที่เหมาะสมอันเกื้อกูล
ให้การเจริญภาวนาให้ได้ผลดี ช่วยให้สมาธิตั้งมั่น ไม่เสื่อมถอย มี ๗ อย่าง คือ อาวาสสัปปายะ โคจรสัปปายะ ภัตต
สัปปายะ บุคคลสัปปายะ โภชนสัปปายะ อตุสัปปายะ อิริยาปถสัปปายะ สัปปายะทั้ง ๗ อย่างนี้ มีความสัมพันธ์
เกี่ยวเนื่องกัน การได้ในสิ่งที่เป็นสัปปายะเป็นเหตุปัจจัยให้ผู้ปฏิบัติธรรมเข้าถึงจุดหมายสูงสุดทางพระพุทธศาสนาคือ
นิพพานได้ สภาพทางสังคมและสภาพแวดล้อมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปมาก สำนักปฏิบัติธรรมที่ได้ศึกษา
ทั้ง ๕ สำนัก จึงมีการพัฒนาปรับภูมิทัศน์บริบทของสำนักไปตามยุคสมัย มีการปลูกต้นไม้เสริมภายในสำนักให้มี
ความร่มรื่นกลมกลืนกับธรรมชาติ มีอาคารสิ่งปลูกสร้าง ที่พัก ห้องน้ำ ห้องสุขา มีรูปแบบการปฏิบัติชัดเจน นำ
หลักธรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติและสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ประกอบการอบรมปฏิบัติธรรมตามความเหมาะสม
ของบุคคลและสถานที่ โดยมีการจัดกิจกรรมอบรมธรรมและปฏิบัติธรรมตลอดปี สำนักปฏิบัติธรรมมีป่าไม้เป็นตัว
ประกอบหลักที่สำคัญที่ทำให้มีความเป็นสัปปายะ การจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นสัดส่วน ทางเดินไปมาสะดวก สำนักอยู่
ห่างจากชุมชน มีแนวทางการปฏิบัติสอดคล้องตามหลักสติปัฏฐานสูตรในพระไตรปิฎก พระวิปัสสนาจารย์มี
ความรู้ทั้งด้านปริยัติและปฏิบัติ มีความสามารถในการแนะนำการปฏิบัติสมถวิปัสสนากัมมัฏฐาน ผู้ปฏิบัติธรรมเป็น
ฆราวาสมีพร มีอาหารเพียงพอ สภาพอากาศไม่ร้อนไม่หนาวเกินไป มีสถานที่รองรับในการปรับเปลี่ยนอิริยาปถ ทำ
ให้ผู้ปฏิบัติธรรมได้รับความสะดวก สามารถที่จะพัฒนากายและใจให้มีความเจริญก้าวหน้าตามสมควรแก่การ
ปฏิบัติได้

คำสำคัญ: สัปปายะ, คัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท, สำนักปฏิบัติธรรมในเขตจังหวัดสุรินทร์

สถาบันพระมหากษัตริย์กับความมั่นคงของพระพุทธศาสนาในสหภาพเมียนมาร์
The Monarchy with the Stability of Buddhism in the Union of Myanmar

พระสมเกียรติ คเวสโก(มโนบาล)
พระมหาธนรัฐ รัตนเมธ(สะอาดเอี่ยม),ดร.

บทคัดย่อ

พระพุทธศาสนาได้เข้ามาสู่ประเทศสหภาพเมียนมาร์ ตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช หลังจากทำ
สงครามครั้งที่ ๓ แล้ว พระองค์ได้ส่งสมณทูตออกไปประกาศพระศาสนา ๙ สายสายที่ ๘ มีพระโสณเถระและ
อุตตระเถระเป็นหัวหน้าคณะ มาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในดินแดนสุวรรณภูมิ ซึ่งมีอาณาเขตของประเทศ
สหภาพเมียนมาร์ด้วย พระเถระทั้ง ๒ รูปได้มาเผยแผ่พระพุทธศาสนาที่สหภาพเมียนมาร์ กษัตริย์องค์แรกที่ทรง
อุปถัมภ์พระพุทธศาสนา คือ พระเจ้ามะนุหะ เป็นกษัตริย์ครองเมืองสะเทิม พระเจ้าอโนรธา ได้ทรงอุปถัมภ์
พระพุทธศาสนา และทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจต่างๆมากมาย ทำให้พระพุทธศาสนามีความมั่นคง ประชาชน
ในสหภาพเมียนมาร์มีความเลื่อมใส ศรัทธา และเคารพนับถือกันทั่วทั้งประเทศ กษัตริย์พระองค์ต่อ ๆ มาได้เจริญ
รอยปฏิปทาของพระองค์ จนกระทั่งในวาระสุดท้ายพระชนม์ชีพพระเจ้าอโนรธา พระองค์สร้างความมั่นคง
แก่พระพุทธศาสนา นิกายเถรวาทในสหภาพเมียนมาร์ มากที่สุดในยุคนั้น ทรงเสด็จสวรรคต พ.ศ.
๑๐๕๖ หรือไว้แต่สภาพธรรมที่เป็นรูปธรรมที่พระองค์ได้ทรงสร้างไว้ อันเป็นเครื่องสักการบูชาให้เกิดกุศลจิตต่อ
พระพุทธศาสนาจนรุ่นหลัง ได้ทวนระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย และคุณความดีของกษัตริย์พุกามทุกพระองค์ และ
ประชาชนสหภาพเมียนมาร์ศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ควรแก่การเกิดอนุโมทนาบุญ และน้อมประพฤติ
ปฏิบัติตามพระธรรม ในเวลาที่ยังมีชีวิตอยู่พระพุทธศาสนาก็ยังมีสถาบันพระมหากษัตริย์ให้ความอุปถัมภ์บำรุง
พระพุทธศาสนาตอบแทนคุณประโยชน์ให้ชาวสหภาพเมียนมาร์ ด้านสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ
คำสำคัญ : ประเทศสหภาพเมียนมาร์, พระมหากษัตริย์, ความมั่นคง, พระพุทธศาสนา

โกลมะลือบ: ประเพณีเตรียมตัวก่อนออกเรือนของหญิงสาวชาวกัมพูชา จากอดีตถึงปัจจุบัน
 Chol Ma Lub: The Pre-marriage Preparation of the Cambodian Young Lady
 From Past to Present

Ven.Sam Ath Suon

พระอธิการคำพง ขนดีโก

พระมหาธนรัฐ ฐฐฐเมโธ.ดร.

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (๑) เพื่อนำเสนอประวัติของประเพณีการโกลมะลือบของหญิงสาวชาวกัมพูชา เพื่อศึกษาคุณค่าของประเพณีการเข้าโกลมะลือบ ซึ่งประเพณีโกลมะลือบนี้ เป็นประเพณีที่เกี่ยวข้องกับคติความเชื่อของชาวกัมพูชาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงยุคสมัยปัจจุบัน ผู้หญิงเขมรผู้ที่มีอายุเริ่มเป็นสาวหรือบรรลุนิติภาวะก่อนที่จะออกเรือนไปมีครอบครัว ซึ่งประเพณีการโกลมะลือบนี้เป็นประเพณีหนึ่งที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน และเป็นประเพณีที่มีพื้นฐานมาจากความเชื่อเกี่ยวกับประเพณีที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมบุคคลในด้านจริยธรรม ศีลธรรม และฝึกฝนอบรมนิสัยเด็กผู้หญิงให้ตั้งอยู่ในคุณงามความดี หรืออีกนัยหนึ่งก็คือการเตรียมความพร้อมในการเปลี่ยนสถานภาพของเด็กผู้หญิงให้กลายเป็นหญิงสาว ผู้มีความรู้รอบตัว มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็น ทำเป็น ก่อนออกจากเรือนไปแต่งงานมีครอบครัว หญิงสาวผู้นั้นก็ต้องเป็นกุลสตรี เป็นผู้หญิงที่มีความสามารถและตัวองได้และเป็นแม่บ้านที่ดี โดยข้อเท็จจริงแล้ว ผู้หญิงชาวกัมพูชาในสมัยก่อนนั้น เมื่อมีฤดูครั้งแรกต้องเข้าพิธีกรรมในประเพณีการโกลมะลือบก่อน จึงจะเรียกว่ากุลสตรี หรือ ผู้หญิงที่เต็มบริบูรณ์ ผู้หญิงที่โกลมะลือบนั้น จะได้ออกมาในการขัดเกลา ฝึกฝนอบรมนิสัยจิตใจ ให้อยู่ในหลักคำสอน และขนบธรรมเนียมประเพณีคติความเชื่อของวัฒนธรรมโบราณ และเรียนรู้การเป็นแม่ศรีเรือน เนื่องจากผู้หญิงเป็นมารดาของโลก ดังนั้น จึงต้องมีความประพฤติปฏิบัติ มีวินัยดี บริบูรณ์ด้วยหลักศีลธรรม จริยธรรม และคุณธรรม หลังจากได้รับการอบรมจิตใจ ฝึกฝนนิสัย ให้เป็นผู้มีความเป็นกุลสตรีเรียบร้อยแล้ว หญิงสาวผู้นั้นก็จะกลายเป็นกุลสตรี ผู้มีความรู้และความประพฤติดีที่สมบูรณ์และจึงอนุญาตให้มีครอบครัวและสามารถแต่งงานตามประเพณีได้ เมื่อมีผู้มีความสนใจเข้าไปสู่ขอ ก็สามารถแต่งงานออกเรือนได้ แต่สภาพสังคมปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลให้หญิงสาวชาวกัมพูชา สมัยนี้มีอยู่น้อยคนที่มีโอกาสได้พิธีกรรมโกลมะลือบ เพราะประเพณีแบบนี้ ในยุคปัจจุบันยังเหลืออยู่บางพื้นที่เท่านั้น เช่น จังหวัดตะโปน และจังหวัดกำปงจาม จังหวัดกำโปด และจังหวัดกำพงสะเปี ที่ยังรักษาประเพณีการโกลมะลือบนี้อยู่

คำสำคัญ: โกล, มะลือบ, ประเพณี, พิธีกรรม, ออกจากมะลือบ

เจดีย์ชเวดากอง : สัญลักษณ์แห่งวิมุตติผ่านศาสนสถาน

Shwedagon Pagoda: The Symbol of Liberation through Religious Places

พระประจวบ ปริบุญโญ,พระมหาธนรัฐ รัตนเมธ ดร.
พระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทรจิตโต,พระมหาสมพงษ์ ฐิตจิตโต

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอ ดังต่อไปนี้ (๑) คติในการสร้างเจดีย์ในพระพุทธศาสนา (๒) เพื่อ
ของการสร้างเจดีย์ในประเทศพม่า (๓) เพื่อนำเสนอคุณค่าของเจดีย์ชเวดากองคือสัญลักษณ์แห่งวิมุตติ
ศาสนสถาน ดังปรากฏหลักฐานว่าพระพุทธศาสนาได้เผยแผ่มาในพม่ามาตั้งแต่ยุคโบราณ ผ่านยุคสมัยที่
โดยระบบพระมหากษัตริย์ และประชาชนทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา ผ่านยุคสงครามระหว่างชนเผ่า และ
ชาวมอญ จนกระทั่งยุคที่ทหารปกครองประเทศ แล้วถึงยุคปัจจุบันที่เป็นประชาธิปไตย สิ่งที่ยืนยงคงอยู่คู่
ประชาชนพม่าในแต่ละยุคสมัย ก็คือความศรัทธาที่มั่นคงในพระพุทธศาสนา สิ่งที่เป็นประจักษ์พยานต่อคำ
ที่คือปัจจุบันนี้พม่าเต็มไปด้วยเจดีย์น้อยใหญ่ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของ
ศาสนา ในประเทศพม่ามีเจดีย์ที่สำคัญและใหญ่โตมากมาย แต่ละแห่งต่างก็ถูกกล่าวถึงว่าเป็นเจดีย์ที่บรรจุ
พระอัฐิธาตุของพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น ชาวพุทธในพม่านิยมไปสวดมนต์ เจริญจิตภาวนาในบริเวณเจดีย์เพื่อ
ระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระมหาเจดีย์ชเวดากอง ซึ่งเป็นเจดีย์ที่ศักดิ์สิทธิ์และยิ่งใหญ่ที่สุดองค์หนึ่งในประเทศ
ตามประวัติการสร้างเจดีย์ชเวดากองนั้น ตปุสสะ และ ภัลลิกะ ซึ่งเป็นพ่อค้าวาณิชสองคนของประเทศมอญได้
โดยเรือและโดยรถลาก ๕๐๐ คัน พวกเขามาถึงสถานที่ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้านั่งอยู่ในสวรรค์แห่งการ
ลอยได้คืนไม้พระศรีมหาโพธิ์ ในวันที่ ๔๙ หลังจากการตรัสรู้ของเขาและพี่น้องสองคนเสนอเขาเค้ก
หลังจากที่พระพุทธเจ้าได้กินขนมเค้กแล้ว พ่อค้าทั้งสอง จึงทูลขอของขวัญจาก พระพุทธเจ้า และ
พระเจ้าพระองค์ทอดพระเนตรแล้วเอาพระหัตถ์ของพระองค์ขึ้นเหนือเศียรและทรงรับเส้นพระเกศาธาตุ
และเส้นให้แก่พ่อค้าวาณิชทั้งสองคน ปัจจุบันนี้มีชาวพุทธทั่วทุกสารทิศ ซึ่งไม่เฉพาะแต่ชาวพม่าต่าง
ไปกราบไหว้เจดีย์ชเวดากอง ด้วยจิตศรัทธาที่ชาวพุทธมีต่อเจดีย์ชเวดากองนั้นมากล้นเหลือคณานับ เพราะ
อยู่ในพระเจดีย์นั้นหาใช่อิฐ หิน ปูนทราย หรือสมบัติฟัสถานอันล้ำค่าไม่ แต่เป็นหลักคำสอนขององค์
พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่เป็นเสมือนหนึ่งสัญลักษณ์แห่งความหลุดพ้น หรือวิมุตติ
สำคัญ : พระพุทธศาสนา, พระมหาเจดีย์ชเวดากอง, วิมุตติ, สัญลักษณ์

พนมกุเลน : ศูนย์กลางแห่งไสยศาสตร์ศรัทธาระหว่างพุทธกับพราหมณ์
Phnom Kulen: The Center of Magical Faith between Buddhism
and Brahmanism

พระสีหา อินทปญโญ
พระบรรพต กิตติโก
พระมหาธนรัฐ รัตนเมธ,ดร.

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้วัตถุประสงค์ในการนำเสนอ ๓ ประเด็น คือ ๑) บริบททั่วไปของภูเขาพนมกุเลน ๒) ความเชื่อเรื่องไสยศาสตร์ของชาวกัมพูชา, ๓) ความศรัทธาต่อไสยศาสตร์ระหว่างศาสนาพุทธและศาสนาพราหมณ์ ซึ่งจากข้อมูลนั้น ภูเขาพนมกุเลน เป็นเทือกเขาสูง ๘๐๐ เมตร ทอดตัวยาว ๓๗ กิโลเมตร ตั้งอยู่ห่างตัวเมืองเสียมเรียบไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ในยุคของพระเจ้าชัยวรมันที่ ๒ ได้ทรงสถาปนาพนมกุเลนเป็นเมืองหลวง นอกจากนี้ยังมีความสำคัญเป็นสัญลักษณ์สำคัญสำหรับชาวกัมพูชาในฐานะแหล่งกำเนิดของอาณาจักรเขมรโบราณ พระเจ้าชัยวรมันที่ ๒ ได้ประกาศอิสรภาพจากชาวนาปี พ. ศ. ๘๐๔ CE พระเจ้าชัยวรมันที่ ๒ ได้ทรงริเริ่มสร้างพระราชวัง ดังนั้น น้ำในลำธารที่ไหลลงจากภูเขาพนมกุเลนนี้ ชาวกัมพูชาเชื่อว่าเป็นแม่น้ำศักดิ์สิทธิ์ และใช้ในพระราชพิธีถือน้ำพิพัฒน์สัตยา และพระราชพิธีบรมราชาภิเษกของพระบาทสมเด็จพระบรมนาถนโรดมสีหนุอีกต่อไป กระทั่งถึงยุคสมัยพระเจ้าชัยวรมันที่ ๗ พระองค์ทรงโปรดฯ ให้แก้ไขประเพณีการแบ่งชั้นวรรณะ ซึ่งกำหนดโดยมหาราชครู ในยุคอินดูไศวะนิกายได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด ดังนั้นแล้ว ตลอดรัชกาลอันยาวนานของพระองค์ ผู้คนในจักรวรรดิใหม่จึงได้มีโอกาส หันมานับถือพระพุทธศาสนาวัชรยานตันตระและเถรวาท แต่พิธีกรรมของพราหมณ์หรืออินดูก็ยังคงมีอิทธิพลในราชสำนักอยู่เช่นเดิม พระองค์ทรงเป็นองค์อุปถัมภ์พระพุทธศาสนาเถรวาท ลัทธิวัชรยาน ตามที่ได้มีการค้นพบประติมากรรมและวัดในพุทธศาสนาหลายแห่ง แต่พระองค์ก็ได้สนับสนุนศาสนาอินดู ไศวะนิกาย-ไวษณพนิกาย จึงปรากฏมีรูปเคารพทั้งพระพุทธรูป พระโพธิสัตว์ พระนารายณ์ จึงยังคงได้รับการบูชาเสมอเหมือนกัน และจากข้อมูลและเหตุผลดังกล่าวนี้ ทำให้ได้มีการตั้งคำถามเกี่ยวกับหลักฐานทางศาสนาทั้ง ๒ ศาสนาคือศาสนาพุทธกับศาสนาพราหมณ์ ที่ได้มีปรากฏและตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ภูเขาพนมกุเลน ดังนั้นแล้วในฐานะชาวพุทธ เราต้องมีศรัทธาที่มั่นคงในพระรัตนตรัย

คำสำคัญ : ศาสนาพุทธ, ศาสนาพราหมณ์, พนมกุเลน, ไสยศาสตร์, ความศรัทธา

หลวงพ่อนาน (พระครูพิพิธประชานาถ) พระผู้เป็นที่พึ่งของปวงประชา

พระครูสมุทรศีลวัฒน์(บุญปลอด)

พระมหาธนรัฐ ญาณเมธี(สะอาดเอี่ยม)ดร.

พระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทฺธจิตฺโต(ผลเจริญ)

นายธีรทิพย์ พวงจันทร์

บทคัดย่อ

พระพุทธศาสนา คือ ศาสนาที่เกิดมาจากปัญญาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เป็นศาสนาที่ชี้แนวทางแห่งการปฏิบัติตนของผู้นั้น จึงพัฒนาผู้อื่น ขยายวงกว้างออกไปสู่ชุมชน สังคมตลอดถึงโลก หลักการที่พระพุทธเจ้าวางไว้เป็นหลักการที่สมบูรณ์ เป็นหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ผลอย่างแท้จริงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

หลวงพ่อนาน (พระครูพิพิธประชานาถ) คือ พระสงฆ์พุทธสาวก ในยุคปัจจุบัน ที่ประยุกต์หลักการของพระพุทธเจ้ามาใช้ คือ การฝึกพัฒนาตนเองก่อน จากนั้นจึงฝึกพัฒนาคนอื่น ชุมชน สังคม และขยายวงออกไปสู่สังคมอื่น หลวงพ่อนาน คือ งานแห่งการพัฒนาจิตตนเองให้พ้นทุกข์ จากนั้นจึงพัฒนาจิตคนอื่นให้พ้นทุกข์ตามแนวทางที่หลวงพ่อกำหนดไว้ ไม่ว่าจะเป็นโครงการสหบาลข้าว การประยุกต์การทำบุญที่เป็นพุทธประเพณีให้เป็นกิจกรรมที่เข้าถึงปัญหาให้แก่ชาวบ้าน การนำพาชาวบ้านทำเกษตรอินทรีย์ และนำพระสงฆ์ตั้งกลุ่มธรรมเพื่อพัฒนาสังคม เหล่านี้ล้วนเป็นการทำงานบนพื้นฐานที่พระพุทธเจ้าวางไว้ และบนพื้นฐานที่หลวงพ่อนานท่านคิดค้นขึ้น พระสงฆ์เป็นหนี้ชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านมีทุกข์ หน้าที่ของพระสงฆ์คือดับทุกข์ให้ชาวบ้านนั่นเอง

คำสำคัญ : หลวงพ่อนาน, สหบาลข้าว, เกษตรอินทรีย์

หลวงพ่อนาน (พระครูพิพิธประชานาถ) พระผู้เป็นที่พึ่งของปวงประชา

พระครูสมุทรศีลวัฒน์(บุญปลอด)

พระมหาธรรมาธิบดี ญาณเมธี(สะอาดเอี่ยม)ดร.

พระมหาโชตนิพิฐพนธ์ สุทนต์จิตโต(ผลเจริญ)

นายธีรทิพย์ พวงจันทร์

บทคัดย่อ

พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาที่เกิดมาจากปัญญาการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า เป็นศาสนาที่ชี้แนวทางแห่งการปฏิบัติตนของผู้นั้นจึงพัฒนาผู้อื่น ขยายวงกว้างออกไปสู่ชุมชน สังคมตลอดถึงโลก หลักการที่พระพุทธเจ้าวางไว้เป็นการสั่งการแก่ผู้ปฏิบัติ เป็นหลักการที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ผลอย่างแท้จริงตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

หลวงพ่อนาน (พระครูพิพิธประชานาถ) คือพระสงฆ์พุทธสาวกในยุคปัจจุบัน ที่ประยุกต์หลักการของพระพุทธเจ้ามาใช้คือการฝึกหัดพัฒนาตนเองก่อน จากนั้นจึงฝึกหัดพัฒนาคนอื่น ชุมชนสังคมและขยายวงกว้างออกไปสู่สังคมของหลวงพ่อนานคืองานแห่งการพัฒนาจิตตนเองให้พ้นทุกข์จากนั้นจึงพัฒนาจิตคนอื่นให้พ้นทุกข์ตามแนวทางที่หลวงพ่อนานทำไม่ว่าจะเป็นโครงการสหบาลข้าว การประยุกต์การทำบุญที่เป็นพุทธประเพณีให้เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติแก่ปัญหาให้แก่ชาวบ้าน การนำพาชาวบ้านทำเกษตรอินทรีย์ และนำพระสงฆ์ตั้งกลุ่มสหธรรมเพื่อพัฒนาสังคม เหล่านี้ล้วนเป็นการทำงานบนพื้นฐานที่พระพุทธเจ้าวางไว้และบนพื้นฐานที่หลวงพ่อนานท่านคิดค้นขึ้น พระสงฆ์เป็นหนี้ชาวบ้าน เมื่อชาวบ้านมีทุกข์ หน้าที่ของพระสงฆ์คือดับทุกข์ให้ชาวบ้านนั่นเอง

คำสำคัญ : หลวงพ่อนาน, สหบาลข้าว, เกษตรอินทรีย์

ศึกษาพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนบ้านกทม

อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

The Study of The Behavior of The Application of The Five Precepts to Daily Life for The People Ban-Katom Muang Surin District Surin Province.

พระมหาคณิศรพล สุนทรศรีสี(ชบวงงาม)

พระครูปริยัติวิสุทธิคุณ ผศ.ดร.

นายธีรทิพย์ พวจันทร์

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อศึกษาหลักศีล ๕ ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน บ้านกทม อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์๓) เพื่อศึกษาปัญหา แนวทางการแก้ไข และแนวทางส่งเสริมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนบ้านกทม อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า

หลักศีล ๕ เป็นหลักคำสอนในทางพระพุทธศาสนาในส่วนที่เกี่ยวกับความประพฤติที่ดีงาม และการหาเลี้ยงชีพในทางสุจริต ได้แก่ ศีล ๕ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่งเน้นที่เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่สังคมในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ศีล ๕ ประการนี้ เรียกว่า หลักมนุษยธรรมแปลว่า ธรรมสำหรับมนุษย์ ธรรมทำให้คนเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์ คือ การไม่ฆ่าสัตว์ การไม่ลักทรัพย์ การไม่ประพฤติผิดในกาม การไม่พูดเท็จ การไม่ดื่มสุราเมรัย หลักศีล ๕ นี้เป็นศีลระดับต้นในการที่จะพัฒนาตนเองให้มีภูมิธรรมสูงขึ้น

ระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชน ระดับพฤติกรรมการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนส่วนมากจะละเมิดศีลข้อหนึ่ง เพราะยังต้องมีการฆ่าสัตว์ในการดำเนินชีวิต ส่วนศีลข้อ ๒-๔ มีระดับพฤติกรรมการละเมิดศีลใน ๓ ข้อนี้น้อย ส่วนศีลข้อ ๕ มีระดับพฤติกรรมการละเมิดศีลในข้อนี้มาก

จากการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการนำศีล ๕ ไปใช้ในชีวิตประจำวันโดยสรุปแล้วเห็นว่า ศีลบางข้อเช่นศีลข้อที่ ๑ ประชาชนยังไม่สามารถมีทางเลือกในการดำเนินชีวิต โดยส่วนมากยังต้องฆ่าสัตว์เพื่อเลี้ยงชีพอยู่ นอกจากผู้ที่ตั้งใจมันจริงๆ จึงจะสามารถรักษาศีลข้อนี้ได้ ส่วนศีลข้อ ๒ - ๕ นั้นประชาชนส่วนมากนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากบางคนที่ขาดจิตสำนึกหรือมีเจตนาในการล่วงละเมิดศีลอยู่แล้ว หรือไม่สนใจในการรักษาศีลอยู่แล้ว ก็ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ : พฤติกรรม, ศีล ๕

การศึกษาวิเคราะห์เวทนาวิปัสสนาภาวนาในสติปัฏฐาน ๔ ของสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าโยธาประสิทธิ์ (ธ)
ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์

พระอธิการประเสริฐ ปุณฺณกาโม (ภรรยาทอง), พระมหาสมพาน ชาโคร, ดร.

พระศรีวิสุทธิคุณ, ผศ.ดร.

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวเคราะห์เวทนาวิปัสสนาภาวนาในสติปัฏฐาน ๔ ของสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าโยธาประสิทธิ์ (ธ) ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์” วัตถุประสงค์วิจัย คือศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับเวทนาในพระพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษาเวทนาวิปัสสนาภาวนาที่เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติกรรมฐาน ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าการปฏิบัติตามหลักเวทนาวิปัสสนาภาวนาการศึกษาวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งใช้วิธีศึกษาจากข้อมูลจากคัมภีร์ ตำรา เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงภาคสนาม

ผลการวิจัยพบว่าเวทนาความรู้สึก ความรู้สึกมีความสุข แยกเป็นสุขกายสุขใจ ความรู้สึกมีความสุข แยกเป็นทุกข์กายทุกข์ใจ ความรู้สึกเฉยๆกลางๆไม่สุขไม่ทุกข์และยังมีเวทนาแยกย่อยไปอีกนี้คือเวทนาในพระพุทธศาสนาเถรวาท การใช้เวทนาวิปัสสนาภาวนาเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติกรรมฐานด้วยการพิจารณากำหนดรู้เวทนาเหล่านั้นตามความเป็นจริงที่เป็นปัจจุบัน คณะไม่กำหนดเวทนาที่เป็นอดีตและอนาคตคุณค่าของการปฏิบัติตามหลักเวทนาวิปัสสนาภาวนาของสำนักปฏิบัติธรรมวัดป่าโยธาประสิทธิ์ (ธ) มีคุณค่าทางร่างกายคือทำให้ร่างกายเบาสบายขึ้น คุณค่าทางจิตใจคือมีจิตใจสงบเย็นไม่ฟุ้งซ่าน

คำสำคัญ : สติปัฏฐาน ๔ , วิปัสสนา, เวทนา

Abstract

The purposes of this study were to study the feelings (Vedana) in accordance with Theravada Buddhism's concepts, to study the feelings of Vipassana Bhavana used as tools for meditation practice, and to analyze the practical values in accordance with Vipassana Bhavana principles. This research was the qualitative research. The data of this study were collected from Canon, texts, documents, related researches via field work.

The findings were found that the feelings consisted of the pleasant feelings divided into the physically and mentally pleasant feelings, the unpleasant feelings divided into the physically and mentally unpleasant feelings, the neutral feelings without pleasant and unpleasant feelings. The feelings were also subdivided into Theravada Buddhism's feelings, the feelings of Vipassana Bhavana used as tools for meditation practice, just considering knowing about those feelings as they were in the present, the practical values in accordance with Vipassana Bhavana principles of Dharma Practice Retreat of Wat Pa Yodhaprasit (Dhammayuttika *Nikaya*) which had the physical values, making the body feel better and the mental values making the mind calm down without fantasy.

Keywords: Mindfulness, Vipassana, Vedana

บทบาทของราชวงศ์อลองพญากับความมั่นคงของพระพุทธศาสนา

ในยุคล่าอาณานิคม: เน้นพระเจ้ามินดงกับพระเจ้าสีป่อ

The Role of Alongpaya Dynasty on the Stability of Buddhism

In the Colonial Era: Focus on King Min Dong and King See Bor

พระอภิสิทธิ์ อภิสิทธิ์โก (อ่อนคำ)

พระมหาธนรัฐ ฐฎฐเมธ, (สะอาดเอี่ยม) ดร.

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ชาวเมียนมาร์ที่มีต่อความมั่นคงของพระพุทธศาสนา คือ พระเจ้ามินดงและพระเจ้าสีป่อแห่งราชวงศ์อลองพญาซึ่งราชวงศ์อลองพญานั้น เป็นราชวงศ์สุดท้ายของเมียนมาร์ก่อนที่จะถูกอังกฤษยึดครอง ราชวงศ์อลองพญานั้นได้รับการสถาปนาขึ้นโดยการเสวยราชสมบัติของพระเจ้าอลองพญาในปี พ.ศ. ๒๒๙๕ พระองค์ขับไล่ชาวมอญและยึดครองอาณาจักรมอญได้อีกครั้งในปี พ.ศ. ๒๓๐๒ ภายหลังจากล่มสลายของราชวงศ์ตองอู ทั้งยังสามารถกลับเข้ายึดครองเมืองมณีปุระได้ในช่วงเวลาเดียวกัน ทรงสถาปนาเมืองชเวโบขึ้นเป็นราชธานี ก่อนจะย้ายไปที่อังวะและทรงพัฒนาเมืองอย่างกุ่มหมู่บ้านชาวประมงเล็กๆ ขึ้นเป็นเมืองท่าสำคัญ ราชวงศ์อลองพญามีกษัตริย์สืบเชื้อสายมาอีกหลายพระองค์จนมาถึงพระเจ้ามินดง ซึ่งถือได้ว่าพระองค์เป็นกษัตริย์ชาวพุทธผู้ยิ่งใหญ่พระองค์หนึ่ง พระองค์ทรงเป็นผู้นำในการต่อสู้เพื่อรักษาเอกราชของประเทศไว้จากการรุกรานของอังกฤษและในขณะเดียวกันพระองค์ก็ทรงอุปถัมภ์คุ้มครองพระพุทธศาสนา จากการรุกรานทำลายพุทธศาสนาให้หมดไปจากเมียนมาร์ โดยอังกฤษซึ่งเป็นนักล่าอาณานิคมในสมัยนั้นและสถาปนาศาสนาอื่นแทน นอกจากพระเจ้ามินดงที่ต่อสู้กับอังกฤษนักล่าอาณานิคมแล้ว พระเจ้าสีป่อหรือธีบอ โอรสของพระเจ้ามินดง ได้ขึ้นครองราชย์ต่อจากพระเจ้ามินดง พระเจ้าสีป่อก็พยายามต่อสู้กับอังกฤษเช่นเดียวกับพระราชบิดา แต่ด้วยสติปัญญาความสามารถและเหตุผลด้านอื่นๆ ก็ทำให้พระองค์ไม่อาจรักษาเมียนมาร์ไว้ได้ เมียนมาร์ได้ตกเป็นของอังกฤษ แต่เป็นที่น่าสนใจว่าพระพุทธศาสนาไม่ได้สูญสิ้นไปจากเมียนมาร์แม้อังกฤษจะยึดครองเมียนมาร์ได้ แต่ก็ไม่สามารถยึดครองพระพุทธศาสนาได้ บทบาทการต่อสู้เพื่อคุ้มครองพระพุทธศาสนาของพระเจ้ามินดงและพระเจ้าสีป่อ เป็นบทบาทที่ผู้ปกครองชาวพุทธในประเทศอื่นควรศึกษาและนำไปปรับใช้เพื่อคุ้มครองพระพุทธศาสนาและทำให้พระพุทธศาสนามั่นคงสืบไป

คำสำคัญ: พระมหากษัตริย์, พระพุทธศาสนา, ยุคล่าอาณานิคม, ความมั่นคง